

**Tézy pre štátnu skúšku z predmetu *Filozofia a dejiny filozofie*
v študijnom programe
KATOLÍCKA TEOLÓGIA**

1. Predsokratovské kozmogónie, filozofia bytia eleatov a Herakleitovské *panta rhei*, grécki atomisti.
2. Sokrates – ten, kto sa stále pýta.
3. Platónova teória ideí, Platónova interpretácia sveta, Démiurgos.
4. Aristotelova metafyzika.
5. Novoplatonizmus a raná kresťanská filozofia.
6. Náboženská filozofia sv. Aurélia Augustína
7. Spor o univerzálie na začiatku scholastickej epochy. Riešenie problému univerzálií u sv. Tomáša Akvinského
8. Teologicko – metafyzický systém sv. Tomáša Akvinského a opozícia voči tomizmu – Johannes Duns Scotus a William Occam.
9. Novoveký racionalizmus – *Cogito ergo sum* a substanciálny dualizmus Reného Descartesa
10. Novoveký empirizmus – senzualizmus Johna Locka a skepticizmus Davida Huma
11. Nemecká klasická filozofia – Immanuel Kant.
12. Vrchol nemeckej klasickej filozofie – Dialektický idealizmus Georga Wilhelma Friedricha Hegela
13. Po Hegelovi – Sören Kierkegaard (pokus definovať, čo znamená byť kresťanom), antropológia Ludwiga Feuerbacha a Karl Marx (dialektický materializmus ako filozofia praxe)
14. Iracionalizmus a voluntarizmus – Arthur Schopenhauer a Friedrich Nietzsche.
15. Fenomenológia Edmunda Husserla (Husserlova požiadavka návratu pred vedecké konštrukcie (späť k veciam samým), generálna téza sveta, akt *epoché*, fenomenologické (transcendentálne) vedomie a jeho *intencionalita*)
16. Heideggerov projekt fundamentálnej ontológie (*Sein und Zeit*) – *Dasein* a časovosť. Kresťanská línia existencializmu – Gabriel Marcel (*Ontologické tajomstvo*) a filozofia novej existencie Karla Jaspersa

17. Vznik filozofickej hermeneutiky (Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher a Wilhelm Dilthey) a hermeneutika Hansa-Georga Gadamera
18. Neoštrukturalizmus (*Slová a veci* Michela Foucaulta) a post-štrukturalizmus (*Dekonštrukcia* Jacquesa Derridu ako prechod k otvorenej štruktúre (postmoderna))
19. Logika. Pojem (obsah a rozsah, rozdelenie). Slovo; termín, Súd (zloženie, analytický, syntetický) a veta. Logické princípy. Úsudok a dôkaz, sylogizmus, Univerzálne metafyzické a logické pojmy
20. Problém filozofie v analytickej filozofii jazyka. Teória odrazu. Teórie pravdy. Metafyzické členenie pravdy. Stupne a kritéria istoty. Poznanie v hermeneutickom a transcendentálnom aspekte.
21. Metafyzika. Dejinný problém rozdielnosti a jednoty bytia. Súcno. Dialektický vzťah substance a akcidentov. Bytie a esencia. Princípy bytia. Vlastnosti bytia – transcendentálne. Bytie vo svete. Materiálny svet bytia – matéria, forma. Osobný svet – človek ako metafyzické bytie, duch v hmote.
22. Kozmológia; kvantita telies, miesto, priestor, pohyb, čas, Prirodzenosť telies, prírodné zákony, o pôvode a konci telies, antropický princíp, evolúcia, kreácia.
23. Filozofická antropológia. Dejinné pozadie otázky od gréckeho myslenia po M. Schelera a A. Gehlena, svet, sebauskutočnenie človeka, podstata človeka a sebarozvinutie človeka.
24. Teodícea, teórie a prístupy k poznateľnosti Boha, podstata a atribúty Boha. Apriroristické pokusy zdôvodňovania existencie Boha a cesty sv. Tomáša Akvinského k poznaniu Boha. Sekundárne dôkazy existencie Boha
25. Etika. Mravné predporozumenie, empiristická a kresťanská etike, sloboda vôle a praktický rozum, povinnosť a cieľovosť mravného konania, podstata mravného dobra a zla, svedomie a prirodzený mravný zákon, autonómia, motivačný horizont, mravné normy a svedomie, étos,